

KESKUSTANUORTEN EDUSKUNTAVAALIOHJELMA 2015

Keskustanuorten #suomikuntoon -teesit	2
Työllä ja investoinneilla nousuun	4
Tarkoitteisemman mukaista sääntelyä	4
Enemmän yrittäjiä	4
Enemmän työtä	5
Kasvua yrityksistä	6
Enemmän liikennettä	7
Vilkkaat tietoliikenneyhteydet	7
Tietoturva vahvistaa Suomea investointikohteena	8
Kehittyvä hyvinvointivaltio	8
Sosiaaliturva osana työelämää	9
Hyvinvointivaltion suojaverkko	9
Sivistys kaikkien saatavilla	10
Työelämä ja sivistys käsi kädessä	10
Eläkejärjestelmä uusitaan	11
Lähidemokratia 2.0	12
Valtion hallinto	12
SOTE-uudistus	13
Venäjänaapurina epävarmoina aikoina	14
Kohti tiiviimpää puolustusyhteistyötä ja yleistä kansalaispalvelusta	14
Vakautta ja kestävä kehitystä arktisella alueella	15
Globaalisti kestävä kehityksen ja ihmisoikeuksien puolella	16

**KESKUSTA
NUORET**

kohtuullisen luonnollinen

Keskustanuorten #suomikuntoon -teesit

Keskustanuoret näkee, että työllisyydestä huolehtiminen on talouspolitiikan tärkeimpiä tavoitteita. Suomen velkaantumisen juoksevilla menoilla on pysäytettävä. Keskustanuoret näkeekin yhdeksi taantumien ratkaisuksi rohkean rakentamisen ja uudistamisen, investointivelkaa kaihtamatta, strategisesti tärkeisiin kohteisiin.

Keskustanuoret peräänkuuluttaa työllisyyden nostamista karsimalla byrokratiaa sekä lisäämällä työmarkkinoiden joustavuutta ja suvaitsevaisuutta. Yrittäjäksi ryhtymisen kynnyksestä on madallettava. Yrittäjyyden lisäämisen perusedellytyksenä on, että ihmisiä rohkaistaan yrittäjyyden polulle ja ohjataan toimimaan yrittäjämäisesti omassa, jokapäiväisessä elämässään. Yksinyrittäjiä on tuettava ensimmäisen työntekijän palkkauksessa. Vanhemmuuden kustannuksia on tasattava uudistamalla vanhempainvapaajärjestelmä.

Näemme ettei yrityksen tarvitsisi maksaa veroa tekemästään tuloksesta, mikäli se käytetään investointeihin. Keskustanuoret esittää, että käyttöön otetaan uudistettu, nykyistä korkeampi ja joustavampi, arvonlisäveron huojennus. Pitkällä aikavälillä perintövero voitaisiin korvata korottamalla myytävän omaisuuden luovutusvoittoveroa.

Ihmisten ja tavaroiden sulavan liikkumisen turvaamiseksi on tieverkko pidettävä hyvässä kunnossa. On ryhdyttävä toimenpiteisiin Baltian rautatietunnelin rakentamiseksi ja jäämeren ratayhteyden muodostamiseksi. Koko Suomen kattavat, nopeat verkkoyhteydet ovat tulevaisuuden perusedellytys, jotta Suomessa voi jatkossakin asua ja työskennellä siellä missä haluaa. Haluamme Suomesta dataliikenteen solmukohtaan. Korkea tietosuojaa on Suomelle merkittävä kilpailuetu ja osaltaan mahdollistaa datakeskusten syntymisen Suomeen. Edistetään kaupunkien päästötöntä ja innovatiivista joukkoliikennettä.

Keskustanuorten tavoitteena on riittävä, työhön kannustava, yksinkertainen perustulo. Malli on negatiivinen tulovero. Sosiaaliturvaan on tehtävä välittömästi useita uudistuksia. Etuusjärjestelmä vaatii rinnalleen toimivat ennaltaehkäisevät ja korvaavat palvelut. Sosiaalityön resursseja on lisättävä. Perheiden tukipalvelut on otettava keskiöön. Suomalaiseen eläkejärjestelmään on tehtävä muutoksia. Elinäikakerroin on otettava keinoksi pysyvästi. Sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamisen keskiössä on oltava palvelujen saatavuus ja saavutettavuus, lähellä ja sujuvasti. On keskityttävä hoitamaan myös syitä, ei vain seurauksia. Pelkistä terveysasemista on siirryttävä hyvinvointiasemiin ja tarjottava hyvinvointireseptejä.

Koulutuksen on oltava varallisuudesta ja taustasta riippumatta mahdollista niin pitkälle kuin kyvyt ja motivaatio kantavat. Nuorisotakuuta on uudistettava siten, että pääpaino on yksilöllisissä ja joustavissa oppimispoluissa. Opiskelun tutkintokeskeisyydestä on siirryttävä elinikäisen oppimisen polulle. Toisen asteen koulutusverkon on pysyttävä riittävän kattavana, ja tavoitteena on oltava oppimaan oppiminen. Keskustanuoret peräänkuuluttaa koulutuksen ja työn parempaa kohtaamista. Yrittäjyyskasvatuksella tuetaan koulupolun läpi nuoren sisäisen yrittäjyyden kehittymistä. Digitalisaatio mahdollistaa laadukkaat opetusvälineet ja oppimisympäristöt kaikkialla Suomessa.

Tarvitsemme todellista demokratiaa ja todellista kansalaisten valtaa, joka kiinnittää ihmiset osaksi yhteiskuntaa. Äänestysikäraja on laskettava 16 ikävuoteen. Lähikuntareformissa osa kuntien tehtävistä siirretään maakuntatasoiselle toimijalle. ELY-keskukset sekä aluehallintovirastot on yhdistettävä alueellisten maakuntaliittojen kanssa ja muodostettava yksi yhteinen maakunnallinen

viranomainen. Maakuntahallintoon valittaisiin demokraattisella vaalilla maakuntavaltuutetut. Valtionhallinnon tietojärjestelmien kokonaisuudistus on toteutettava hetimiten. Kunnan- ja kaupunginisiin tarvitaan tunnustettuja toimielimiä, kuten aluelautakuntia joille osoitetaan riittävät taloudelliset resurssit.

Suurimpana tavoitteena tulee olla energiaomavaraisuus, johon Suomessa on riittävät luonnonvarat. Haluamme eroon fossiilisten polttoaineiden käytöstä ja hiilineutraalin Suomen vuoteen 2030 mennessä. Luotamme uusiutuvan, paikallisen ja biopolttoaineisiin pohjautuvan hajautetun energiaratkaisun voimaan. Tätä tukee maailman ensimmäinen täydellisesti toimiva äly sähköverkko. Suomen on otettava selkeä rooli kokeilevana yhteiskuntana.

Keskustanuoret esittää arvometsätaloutta, jossa korostuu ensiluokkainen metsänhoito ja kokeileva metsätalous. Koko puun elinkaaresta jalostetaan yhä korkeamman arvonlisän tuotteita. Nykyaikainen maanviljely on laadukasta perustuotantoa. Luomutuotanto palvelee tiedostavaa kuluttajaa. Keskustanuoret haluavat GMO-vapaan Suomen. Globaalin kilpailun kiristyessä Suomella on erinomaiset mahdollisuudet erikoistua GMO-vapaaseen tuotantoon maamme olosuhteiden ja sijainnin vuoksi. Suomen tavoitteena maatalouspolitiikassa tulee olla riittävä ruokaturva kriisiaikana sekä elinvoimainen maaseutu. Metsäympäristön hyödyntäminen virkistys ja matkailutoiminnassa mahdollistaa uusien elinkeinojen harjoittamisen ja työpaikkojen synnyn.

Länsimaisen tuhlailevan suhtautumisen ruokaan ja kuluttamiseen on muututtava. Kehitysyhteistyössä tulee panostaa yhä voimakkaammin paikallisten tuotannon tukemiseen ulkopuolelta tuotettavan ruoka-avun sijaan. Vapaakauppasopimuksia tulee rakentaa vain todellisten kaupankäynnin esteiden purkamiseen demokraattista päätöksentekojärjestelmää kunnioittaen. Elintarviketeollisuuden pienten toimijoiden edellytyksiä tulee helpottaa. Pienpanimoilla on oltava mahdollisuus tilamyyntiin, eikä byrokratialla saa vaikeuttaa mahdollisuuden käyttämistä.

Keskustanuorten mielestä Suomen on harjoitettava aktiivista, vakautta ja rauhaa edistävää ulkopoliittikka. Haluamme edistää kansalaisten kohtaamista lisäämällä Suomen ja Venäjän välistä opiskelija- ja nuorisovaihtoa. Suomen ja Venäjän välinen suhde ei muodostu umpiossa, vaan myös kansainvälinen tilanne heijastuu siihen. Ajankohtaisessa kriisissä Suomi toimii yhdessä muiden EU-maiden kanssa, omaten oman äänen yhteisestä linjasta päätettäessä.

Keskustanuoret esittävät Suomen ja Ruotsin puolustusliiton solmimista. Lisäksi Suomi on NATO:n aktiivinen kumppanimaa. EU-jäsenyys on myös turvallisuuspoliittinen valinta. Suomen puolustuksen perustana on laaja kokonaisturvallisuus. Sen keskeinen osa on yleinen asevelvollisuus. Koko ikäluokkaa koskettava kutsuntavelvollisuus vastaisi tulevaisuuden haasteisiin. Pitkällä aikavälillä tavoitteenamme on sekä miehiä että naisia koskettava kansalaispalvelusvelvollisuus. Kyberturvallisuus on muodostumassa äärimmäisen merkittäväksi tekijäksi.

Lähitulevaisuudessa arktisen alueen merkitys korostuu ilmastonmuutoksen ja Koillisväylän aukeamisen takia. Suomen rooli on olla neuvottelijana sekä edistää yhteistyövaraista valtioiden kanssakäymistä alueella. Pohjoismainen yhteistyö korostuu arktisen alueen vakauden ylläpitämisessä. Kehityspolitiikan osalta keskiössä on hyvän hallinnon periaatteet, sananvapaus ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Niiden lisäksi nostamme kärkeen naisten aseman edistämisen ja ruokaturvan. Naisten heikko asema on monien kehittyviä maita piinaavien ongelmien taustalla. Meidän on uskallettava olla kansanliike, joka vaatii maailmanlaajuisesti nälänhädän poistamista ja ruokaturvan takausta jokaiselle.

Työllä ja investoinneilla nousuun

Keskustanuoret näkee, että työllisyydestä huolehtiminen on talouspolitiikan tärkeimpiä tavoitteita. Kuuluminen työyhteisöön ehkäisee syrjäytymistä, ja työ edesauttaa tunnetta itsensä toteuttamisesta. Reilun kahdeksan prosentin työttömyysaste velvoittaa seuraavan hallituksen ryhtymään uudistuksiin työllisyyden parantamiseksi. Suomessa ei ole varaa jättää huomiotta yli 200 000 työtöntä, jotka tarvitaan kipeästi paikkamaan epätasapainoista huoltosuhdetta.

Suomi ei pärjää maailman markkinoilla bulkkitarvikkeiden tuotannolla, vaan meidän on panostettava kehittyvän teknologian tarjoamiin mahdollisuuksiin. Viestintää mullistava digitalisaatio ja tuotantoa myllertävä robotisaatio luovat uusia töitä, jotka vaativat uutta osaamista. Suomessa pitää epäroimattä tarttua haasteeseen panostamalla laatuun, erityistaitojen kehittämiseen ja työkykyyn, jotka luovat lisäarvoa työlle.

Suomen velkaantuminen juoksevilla menoilla on pysäytettävä. Emme saa kuitenkaan pelätä investointivelkaa. Keskustanuoret näkeekin yhdeksi taantuman ratkaisuksi rohkean rakentamisen, investointivelkaa kaihtamatta, strategisesti tärkeisiin kohteisiin.

Tarkoitteisemman mukaista sääntelyä

Keskustanuoret peräänkuuluttaa työllisyyden nostamista karsimalla byrokratiaa sekä lisäämällä työmarkkinoiden joustavuutta ja suvaitsevaisuutta. Emme halua kenenkään valmistuvan suoraan työttömyyskassan käyttäjäksi. Keskustanuoret uskoo vakaasti, että koko Suomessa on mahdollisuuksia. Emme halua keskittää työtä tai työntekijöitä, sillä tavoitteena on pitää koko maa elinvoimaisena.

Tulevaisuuden työelämä on muuttuva, monitahoinen ja yllätyksellinen. Meidän pitäisi vastata haasteisiin kouluttamalla osaajia, joilla on selkeä käytännön tuntumaa sekä teoreettista faktapohjaa työelämään. Keskustanuoret haluaa pitkän tähtäimen ratkaisuja, ei tekohengitystä talouden elvyttämiseksi. Uskomme, että uusilla investoinneilla ja tinkimällä jo jostain saavutetuista eduista voitaisiin pitkässä juoksussa saada talous nousuun ja synnyttää uusia työpaikkoja. Varsinkin biotaloudessa tuleamme tarvitsemaan edelleen fyysisiä työntekijöitä keräämään biotuotannossa käytettävät materiaalit.

Lisääntynyt työelämän sääntely rasittaa erityisesti PK-sektoria. PK-sektorilla ei ole riittäviä henkilöstöresursseja, eikä mahdollisuutta paneutua jatkuvasti muuttuviin määräyksiin ja säädöksiin. Keskustanuoret haastavat päätöksentekijöitä ajattelutapaan, jossa yritystoiminnan ja työllistämisen sääntely sekä määräykset olisivat vastuullisen työnantajan vapautta tukevia normeja. Lähtökohtana olisi mahdollistaa työntarjoaminen samaan aikaan yrityksen kilpailukyvyyn kanssa. Hyvänä esimerkkinä liiallisesta sääntelystä ovat esimerkiksi kuljetusyrittäjien työaikamääräykset, jotka nykyisellään tuottavat korkeita kustannuksia ja kohtuutonta epäkäytännöllisyyttä yrittäjälle.

Enemmän yrittäjiä

Tulevaisuuden työelämä elää jatkuvassa muutoksessa ja ihmiset tulevat työllistämään itse itsensä. Meidän on tuettava erityisesti pienyrittäjiä, jotta markkinamme olisivat monipuoliset. Tarvitsemme

monimuotoista työelämäkulttuuria. Keskustanuorten mielestä yrittäjäksi ryhtymisen kynnystä on madallettava. Tällä hetkellä pelko taloudellisesta riskistä ja suuresta paperityön määrästä voivat estää yrityshaaveen toteutumisen.

Keskustanuorten mielestä yrittäjän toimeentulo yrityksen alkutaipaleella voitaisiin turvata sallimalla ansiosidonnainen työttömyyspäivärahaa yrityksen ensimmäisen toimivuoden ajan. Pelko taloudellisesta riskistä voi monelta estää yrityshaaveen toteutumisen. Itsensä työllistäminen on tavoite, mutta kukaan ei voi tai halua jäädä tyhjän päälle ja epävarmuuteen. Yrityksen perustamisen byrokratiaa tulisikin selkeyttää entisestään ottamalla käyttöön mahdollisimman paljon verkkopalveluita ja yhden luukun ohjausta. Esimerkiksi yrityksen Y-tunnus pitäisi saada suoraan sähköisen palvelun kautta.

Nykymuotoinen perintövero koettelee yrityksiä, joiden omistuksesta merkittävä osa on perheellä tai suvulla. Perintötilanteissa tällaisten yritysten taseet hupenevat investointien ja liiketoiminnan kehittämisen sijaan verorästeihin. Tällainen liiketoiminnasta liittymätön vero asettaa monet perheyrietykset eriarvoiseen asemaan verrattuna omistuspohjaltaan toisenlaisiin yrityksiin ja rapauttaa kotimaista omistusta. Perintöveroa voitaisiin kohtuullistaa pidentämällä veron maksuaikaa tai vähentämällä yritysomaisuuden veron määräytymisessä laskettavaa osuutta. Pitkällä aikavälillä perintövero voitaisiin korvata korottamalla myytävän omaisuuden luovutusvoittoveroa Ruotsin mallin mukaisesti.

Enemmän työtä

Keskustanuorten tahtona on saada suomalaisille työtä ja sen mahdollistamiseksi on oltava valmis muuttamaan myös jämähtäneitä työelämän rakenteita. Keskustanuorten mielestä työllistämisen ja työllistymisen periaatteena on oltava mahdollisimman monen kansalaisen pääsy työelämään. Kokonaistyöllisyyden nosto tulee olla mahdollista siten, että erilaisten ihmisten lähtökohdat otetaan huomioon. Nykypäivän työelämä jakaa kansaa. Työllistyminen ei ole aina kiinni omasta aktiivisuudesta. Jatkossa mahdollisuus tehdä työtä tulee olla jokaisen ihmisen oikeus ja mahdollisuus.

Työn tekemisen muuttuessa yhä enemmän paikasta ja ajasta riippumattomaksi, myös suhtautuminen työhön muuttuu. Keskustanuoret näkee että elämän ruuhkavuosina on sallittua hiljentää, ja eläkeiän lähestyessä on oltava mahdollisuus jatkaa työelämässä lyhempää päivää ja viikkoa tehden. Ihmisten hyvinvointi ja jaksaminen ovat itsestäänselvyyksiä. Keskustanuoret haluaa osa-aikatyön paremmin turvatuksi ja hyväksyttävämmäksi tavaksi tehdä työtä ja tulla toimeen. Nyt jakolinjana on työssäkäyvät ja toimeettomat, jatkossa haluamme työnteon jakautuvan tasaisemmin kaikille.

Keskustanuoret tahtoo lisää yrittäjyyttä ja työpaikkoja Suomeen. Yrittäjyyden lisäämisen perusedellytyksenä on, että ihmisiä rohkaistaan yrittäjyyden polulle ja ohjataan toimimaan yrittäjämäisesti omassa, jokapäiväisessä elämässään. Itsensä työllistäminen on nykyään entistä varteenotettavampi vaihtoehto normaalin päivätyön rinnalla. Paikallisella sopimisella voidaan usein esimerkiksi välttää irtisanomisia ja lomautuksia, jos kaikki joustavat tarpeen tullen ja asettavat työyhteisön edun omansa edelle. Suomen huoltosuhte on tulevilla vuosikymmenellä Euroopan heikoimpia, tarvitsemme työperäistä maahanmuuttoa täyttämään työvoimantarvetta noususuhdanteen koittaessa.

Vanhemmuuden kustannuksia on tasattava uudistamalla vanhempainvapaajärjestelmä. Vanhempainvapaiden tasaaminen ja yhteiskeston pidentäminen parantaisivat perheiden sisäistä tasa-arvoa. Naisvaltaisille aloille kohdistuvien kustannuksien tasaamiseksi on kustannus jaettava kaikkien työnantajien ja työntekijöiden kesken.

Työntekijän hyvinvointiin tulee panostaa, sillä hyvinvoiva työntekijä on tuottavampi ja jaksaa työelämässä pidempään. Viihtyisän työympäristön merkitys korostuu, kun ihminen koulutautuu lisää tai vaihtaa työpaikkaa. Työntekijää stressaavista ylimääräisistä rasitteista on päästävä eroon. Esimerkiksi nollatuntisopimuksia ei tule suosia, sillä ne jättävät työntekijän epävarmuuden tilaan ja vaikeuttavat elämän suunnittelua.

Kasvua yrityksistä

Suomen talouden kasvun mahdollisuus ja tulevaisuuden työpaikat ovat mikro- ja PK-yrityksissä. Yhteiskunnan tehtävä on kannustamaa ja mahdollistamaa yrittäjyyden kautta tapahtuvaa kasvua ja luoda elinkeinoelämälle raamit, joiden sisällä on mahdollista toimia. Suomessa on 170 000 yksinyrittäjää ja heidän määränsä kasvaa jatkuvasti. Tämä joukko on jatkossa yhä tärkeämpi uusien työpaikkojen luomisessa. Yksinyrittäjistä jopa 40 % on tutkimuksen mukaan halukkaita palkkaamaan työntekijän, edellyttäen että yrittäjän riski olisi pienempi. Yksinyrittäjiä on tuettava ensimmäisen työntekijän palkkauksessa, mikä on suuri askel yritykselle.

Keskustanuoret esittää, että käyttöön otetaan arvonlisäveron huojennus, joka annettaisiin alle 50 000 euron tilikausittaiseen liikevaihtoon asti. Huojennus olisi jatkossa täysmääräinen koko tilikaudelta kun veroton liikevaihto on alle 20 000 euroa. Yrittäjän asema palkkaajana helpottuisi lisäksi vähentämällä vastuuta työeläkkeen, sairausvakuutuksen tai kansaneläkkeen maksamisesta.

Pitkäaikaistyöttömän perustaessa yrityksen, hän saisi ensimmäisenä yrittäjävuotenaan kannustimeksi työttömyyskorvauksen suuruisen peruspäivärahan. Yrittäjää joka palkkaa pitkäaikaistyöttömän, tulee jatkossakin tukea yrityksen palkkatukimalli säilyttämällä. Pitkäaikaistyöttömälle olisi tarjottava kouluttautumista yrittäjyyden mahdollisuuksiin ja haasteisiin.

Keskustanuoret kannattaa, että Suomessa pikaisesti tutkittaisiin mahdollisuus ottaa käyttöön muutamissa EU maissa jo käytössä oleva yritysten veromalli. Mallissa yrityksen ei tarvitsisi maksaa veroa tekemästään tuloksesta, mikäli se käytettäisiin investointeihin. Esimerkiksi, jos kuljetusyrittäjä tekee 100 000 euron vuosituloksen, hänen ei tarvitse maksaa tuloksesta veroa. Edellyttäen kuitenkin, että hän investoi 100 000 uuden yrityksensä toimintaan. Investoinnin tulisi olla vähintään tehdyn tuloksen suuruinen.

Keskustanuoret haluaa lisätä osakemarkkinoiden houkuttelevuutta. Tilanne, jossa pankkitalletuksien korot lähestyvät nolaa ja samaan aikaan mahdollisuus tilanteeseen, jossa talletuksista joutuu maksamaan itse korvausta, on kestävä. Tavalliset säästäjät on saatava sijoittamaan toimintaan, joka edesauttaa myös suomalaista yhteiskuntaa ja yritystoimintaa. Esitämme pienten osinkotulojen verovapautta.

Keskustanuoret näkee tässä ajassa, jossa yksinyrittäjien määrä kasvaa, että yrittäjien verkostoituminen on hyvä mahdollisuus kasvattaa toimintaa ja jakaa riskejä. Osuuskuntamallin tuominen tähän päivään on erityisesti harvaan asutuilla seuduilla todellinen mahdollisuus. Osuuskuntapohjaisesta yrittäjyydestä on luotava kannattava vaihtoehto osakeyhtiöiden rinnalle.

Osuuskuntamallilla tuotetut palvelut toimivat parhaiten esimerkiksi julkisen palvelutuotannon kanssa rinnakkain. Osuuskunnan tuoma hyvinvointi todennäköisesti jää lähialueelle ja sen aluetaloudelliset vaikutukset olisivat näin ollen merkittävät.

Tulevan hallituksen ja eduskunnan on välttämättä otettava jäməkampi rooli työmarkkinoiden uudistamisessa. Työttömien määrän noustessa ja työelämän pirstaloituessa kovaa vauhtia, on työelämän pelisäännöt saatava vastaamaan tätä päivää ja yrittämisen kynnyistä on mataloitettava. Etujärjestöt ovat pitäneet huolen työtä tekevistä jäsenistään. Työelämän ulkopuolella olevien asia on entistä tärkeämpi. Kuinka työttömät saadaan työelämään?

Enemmän liikennettä

Suomen talous tulee jatkossa nojaamaan vahvaan biotalouteen sekä luonnonvarojen kestävään hyödyntämiseen koko maassa. Ihmisten ja tavaroiden sulavan liikkumisen turvaamiseksi on tieverkko pidettävä hyvässä kunnossa. Pitkien etäisyyksien maana Suomi tarvitsee tieverkon joka mahdollistaa suuremman ajonopeuden keskeisillä väylillä. Uusien väylähankkeiden suunnittelussa, sekä tieverkoston peruskorjauksen yhteydessä on ennakoitava entistä raskaampi kalusto ja robottiautojen vaatimat erityistarpeet.

Keskustanuoret pitää tärkeänä, että Suomi yhdessä Euroopan unionin kanssa ryhtyy toimenpiteisiin Baltian rautatietunnelin rakentamiseksi ja jäämeren ratayhteyden muodostamiseksi. Rahdin kuljettaminen Koillisväylän kautta tulee lisääntymään ja rautatie Jäämereltä keskiseen Eurooppaan helpottaisi merkittävästi tämän rahdin kuljettamista. Suomen kannalta ratayhteys tunnelia pitkin Eurooppaan helpottaisi huomattavasti ulkomaankauppaa vaikeina jäätalvina, mahdollistaisi laajamittaisen matkailun ja Suomen entistä paremman kansainvälistymisen. Investointina merenalainen tunneli Baltiaan on mittava hanke, mutta sen strategiset merkitykset ovat valtavat myös koko EU:lle.

Vilkkat tietoliikenneyhteydet

Koko Suomen kattavat, nopeat verkkoyhteydet ovat tulevaisuuden perusedellytys, jotta Suomessa voi jatkossakin asua ja työskennellä siellä missä haluaa. Digitalisoituvat palvelut ja luonnonvaratalous vaativat riittävät langattomat yhteydet, mutta työnteon digitalisoituessa on välttämätöntä turvata nopeat yhteydet valokuitu yhteyksin. Hankkeita, joiden tavoitteena on yhteyksien parempi saatavuus kaikille, on jatkettava. Yhteiskunnalla on rooli olla takaamassa nopeiden yhteyksien laajentuminen, sillä kokonaiskustannuksia ei voi säilyttää yksin kuluttajan vastuulle sillä aikataululla kuin operaattorit vaativat sijoituksensa takaisinmaksua.

Nopeat tietoliikenneyhteydet tuovat mukanaan tulevaisuudessa paljon uusia mahdollisuuksia, myös terveydenhoitoon ja vanhuksien mahdollisuuksiin asua kotonaan mahdollisimman pitkään. Kaikkia tulevaisuuden mahdollisuuksia emme varmastikaan vielä edes hahmota. Toimintojen ei ole mahdollista tehostua ilman sijoituksia tulevaisuuteen, ennakoiden. Tietoliikenneyhteyksien maksuajan pitää olla riittävän pitkä, ja näin ollen niistä pitää tehdä houkuttelevia sijoituskohteita pitkäaikaissijoittajille.

Suomen kilpailukyky on oleva riippuvainen tietoliikenneyhteyksistämme. Ilman niitä, me emme ole osa maailman laajuista datakeskuksien verkkoa, eikä meillä ole mahdollisuuksia kehittyä

houkuttelevana kohteena sijoittaa yritystoimintaa tai datakeskustoimintaa Suomeen. Haluamme Suomesta dataliikenteen solmukohdan, jossa oma verkkomme toimii edelläkävijänä ja Suomi jatkaa Nokian kultavuosien aikaista rooliaan toimia yhden valtion kokoisena testialueena. Robosaatiolla ei ole mahdollisuuksia ilman nopeita tietoyhteyksiä.

Tietoturva vahvistaa Suomea investointikohteena

Vahva tietosuoja on kaikkien etu. Suomessa on jatkossakin kehitettävä tietosuoja vahvaksi. Korkea tietosuoja on Suomelle merkittävä kilpailuetu. Etenkin tutkimus- ja tuotekehitysliiketoiminnassa luottamus ympäröivää yhteiskuntaa kohtaan on tärkeää. Suomi tunnetaan maailmalla erittäin vähäisestä korruptiostaan ja korkeasta kunnioituksesta patenti- ja mallisuojaan. Näiden arvojen ja ihanteiden kehittäminen on Keskustanuorille tärkeää. Vahvaa tietosuoja kehitetään lainsäädännöllä. Tärkeässä asemassa hyvän tietoturvan mahdollistajana ovat myös hyvät ulkosuhteet. Hyvä tietoturva tarkoittaa riittäviä mahdollisuuksia tarkastella kotimaahamme ja suomalaisiin kohdistuvia ulkoisia uhkia myös verkossa.

Lainsäädäntöä luotaessa tulee huomioida kuitenkin Suomen poikkeukselliset mahdollisuudet hyötyä edelleen kasvavasta ja laajenevasta datakeskusrakentamisesta. Hyvät verkkoyhteydet, viileä ilmasto, turvallinen ympäristö, varma energiansaatavuus sekä maantieteellinen toimivuus ovat jo edesauttaneet Suomen valikoitumista useamman datakeskuksen sijaintipaikaksi, unohtamatta poikkeuksellisen runsasta osaajien tarjontaa. Suomen pitää huomioida lainsäädännössä mahdollisuudet datakeskusten laajemmalle syntymiselle Suomeen. Lainsäädäntö on tähän asti ollut puolellamme.

Kehittyvä hyvinvointivaltio

Suomalainen sosiaaliturvajärjestelmä on toiminut yhteiskunnan tulonjakoa tasaavana elementtinä, yhdenvertaisuuden lisääjänä sekä jokaisen kansalaisen toimintakyvyn mahdollistajana. Etuusjärjestelmämme on kuitenkin jäänyt jälkeen työmarkkinoiden ja ihmisten elämäntavan muuttuessa. Osatyökykyisyys, palkkatyön ja yrittäjyyden yhdistäminen sekä epätyötyttöjen työsuhteiden lisääntyminen ovat esimerkkejä tilanteista, joihin nykyisen sosiaaliturvajärjestelmän on vaikea vastata.

Samaan aikaan työmarkkinamme ovat haurastuneet: sosiaalinen kohoaminen on vaikeutunut ja työmarkkinat ovat prekarisoituneet merkittävästi viimeisen vuosikymmenen aikana. Edes koulutus ei nykyisin takaa sosiaalista nousua tai suojaa matalaa palkkatasoa vastaan.

Keskustanuorten tavoitteena on ollut jo useamman vuosikymmenen ajan riittävä, työhön kannustava, yksinkertainen perustulo. Perustuloon siirtyminen on mahdollista useamman vaalikauden aikajänteellä, mutta toimia sosiaaliturvan ja työelämän joustavamman yhdistämisen hyväksi on tehtävä nyt. Perustulon tavoittelemiseen on tehtävä toimia tulevan hallituskauden aikana. Ilman riittävän kattavaa, alueellista kokeilua ei ole mahdollista saada riittävästi tietoa perustulon käytännön mahdollisuuksista. Sen vaikutuksia ei voida mallintaa, sillä ne vaikuttavat merkittävästi myös yhteiskunnalliseen toimintaan ja rakenteeseen. Pitkään jo esittämämme malli, ja myös muiden otollisimmaksi toteama, on negatiivinen tulovero. Sen on oltava myös kokeilun malli.

Sosiaaliturva osana työelämää

Sosiaaliturvaan on tehtävä välittömästi useita uudistuksia. Perusturvaetuuksien yhdistäminen ja tukijärjestelmän selkeyttäminen on ensimmäinen toimenpide. Asumistuen täysremontti on välttämätön, siten että sen taso määräytyy saajan tulotason, ei eläkeläis- tai opiskelijastatuksen mukaan. Yhden luukun periaatetta tulee laajentaa ja näin toimeentulotuen perusosan myöntäminen ja maksattaminen on siirrettävä Kelaan. Vanhempien tulojen vaikutus yli 18-vuotiaan toisen asteen opiskelijan opintotukeen on poistettava. Työttömyysetuuksien suojaosaa on korotettava 500 euroon.

Etuusjärjestelmän lisäksi on uudistettava etuuksien myöntämiseen ja maksamiseen liittyviä ehtoja. Keskustanuoret on useaan otteeseen esittänyt ahkeruustakuun käyttöönottoa. Ahkeruustakuu takaisi työskentelyn kannattavuuden kaikissa tilanteissa. Kaikkein pienituloisimpien osalta on oltava varma että hän saa käteensä aina vähintään puolet ansaitsemastaan, ilman että hänen tukensa leikkaantuu tai evätään. Hieman enemmän ansaitsevien on oltava varmoja, että vähintään kolmannes palkasta jää käteen. Näin nykyisen tukiviidakon kannustinloukut ja muut ongelmakohtat olisi yksinkertaista välttää. Kenenkään ei ole syytä olla toimeton kannustamattomuuden takia.

Missään tapauksessa vapaaehtoistyö tai yhteiskunnallinen osallistuminen ei saa vaikuttaa sosiaaliturvan saamiseen. Reaaliaikainen tulorekisteri on otettava välittömästi käyttöön, jotta sosiaalietuudet muovautuvat automaattisesti palkkatulojen mukaan. Kaikki sosiaalietuuksiin liittyvät asiat on voitava hoitaa verkossa, ja kaikille etuuksille tulee olla maksimikäsitteilyaika.

Hyvinvointivaltion suojaverkko

Sosiaalietuudet ovat vain osa hyvinvointivaltion suojaverkkoa. Etuusjärjestelmä vaatii rinnalleen toimivat ennaltaehkäisevät ja korvaavat palvelut. Ihminen ei saa eksyä sosiaalitoimen, kelan, TE-keskuksen ja muiden tukiorganisaatioiden viidakkoon, vaan apua hakiessaan ihminen tulee aina ohjata oikeaan paikkaan. Varsinkin nuorelle on ensisijaisen tärkeää, että palveluohjaus toimii. Sosiaalihuollon tietojärjestelmien uudistaminen ja paremmin yhteensovittaminen on tapahduttava asiakaslähtöisesti lähitulevaisuudessa. Hankalassa elämäntilanteessa olevan ihmisen auttaminen ja toimeentulo eivät voi jäädä kiinni sosiaalityöntekijän pöydälle hautautuneen paperinpalan vuoksi.

Sosiaalityön resursseja on lisättävä jokaisen ihmisen oikeusturvan ja inhimillisen kohtelun varmistamiseksi. Varsinkin lastensuojelun alennustilaan on tarttuva välittömästi. Nykyinen tilanne, jossa lastensuojelun työntekijällä on jopa sata asiakasperhettä hoidettavanaan, on häpeällinen ja kestävä. Lapsiperheille on tarjottava enemmän matalan kynnyksen kotipalveluita, ja kohtaamisia asiakkaan luonnollisessa elinympäristössä on lisättävä tilanteen kokonaiskuvan hahmottamisen helpottamiseksi. Vertaistukea perheiden kuntoutustyössä tulisi käyttää nykyistä enemmän.

Sosiaalipalveluiden käyttäjät ovat myös keskivertoa aktiivisempia terveyspalveluiden käyttäjiä. On tärkeää, että palveluohjaus lääkäriltä esimerkiksi perheneuvolaan toimii saumattomasti. Myös monikulttuurisuuden kohtaamiseen ja parempaan ymmärtämiseen on panostettava sosiaali- ja terveysalan opinnoissa. Turvakodit on muutettava valtion rahoittamiksi ja huomioon on otettava Euroopan neuvoston asettama tavoitemäärä. Turvakotipalveluiden on oltava subjektiivinen oikeus, jotka huomioivat myös miesten palvelut. Kotitalouksien velkaantuminen on äärettömän

huolestuttavaa. Velkaneuvontaa ja kunnallista kotiapua on oltava tarjolla jokaiselle kotitaloudelle. Perheiden tukipalvelut on otettava keskiöön.

Sivistys kaikkien saatavilla

Nuorisotakuuta on uudistettava siten, että pääpaino on yksilöllisissä ja joustavissa oppimispoluissa. Nuorella tulisi olla mahdollisuus hakea lukion jälkeen myös ammattiopistoon, eikä vain korkeakouluun. Oppisopimuskoulutuksen arvostusta tulisi nostaa ja sen piiriin tulisi saada lisää yrittäjiä. Myös työpajat, työssäoppiminen sekä valmentava koulutus on oltava vaihtoehtona.

Opiskelun tutkintokeskeisyydestä on siirryttävä elinikäisen oppimisen polulle. Yhteistyötä kuntien, kouluasteiden ja työelämän välillä on lisättävä. Eri koulutusmuotojen raja-aitoja kaadetaan kokoamalla koulutusta yhteisten järjestäjien alle. Korkeakoulujen ja toisen asteen oppilaitosten yhteistyötä tulee lisätä. Alueelliset tai paikalliset kokeilut, joissa yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tai lukioiden ja ammattioppilaitosten hallinto-, palvelu- ja opetustoimintoja yhdistettäisiin samaan organisaatioon, on mahdollistettava.

Toisen asteen koulutusverkon on pysyttävä riittävän kattavana, jotta nuorilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet kouluttautua asuinpaikkakunnasta riippumatta, lähellä omaa tukiverkostoa. Oma kotiseutu kantaa nuorta läpi koko elämän. Nuorisotyöttömyys ja -syrjäytyminen nujerretaan, kun koulutusaloja ja -paikkoja on riittävästi. Koulujen digitalisoitumista on edistettävä ja myös etä- ja virtuaaliopiskelu tulisi olla mahdollista.

Peruskoulua on kehitettävä lapsen henkilökohtaista kasvua ja sosiaalisia taitoja tukevaan suuntaan. Kouluissa on otettava huomioon lasten sekä nuorten erilaiset oppimistyyliä ja kokeiltava monipuolisia opetusmenetelmiä. Tavoitteena on oltava oppimaan oppiminen.

Työelämä ja sivistys käsi kädessä

Keskustanuoret peräänkuuluttaa koulutuksen ja työn parempaa kohtaamista. Korkeakoulujen välinen yhteistyö ja poikkitieteisyys vastaavat muuttuvan työn vaatimuksia. Siirtyminen työelämään on tehtävä joustavammaksi esimerkiksi vahvistamalla oppilaitosten ja liike-elämän yhteistyötä. Tarvitsemme monenlaisia notkeita oppimispolkuja, jotka johtavat työelämään. Esimerkiksi nykyistä oppisopimusta voisi päivittää koulutussopimuksen suuntaan, joka yhdistelisi työtä ja koulutusta nykyistä paremmin.

Keskustanuoret pitää tärkeänä, että koulutusverkko kattaa jatkossakin koko maan. Oikeus saada opetusta kotiseudulla on turvattava pienilläkin paikkakunnilla. Oppiaineiden aloituspaikat on suunniteltava vastaamaan tarvetta. Digitalisaatio tarjoaa mahdollisuuden tehdä korkeakouluopintoja etänä videoluentojen ja verkkomateriaalien muodossa.

Yrittäjyyteen voidaan kasvattaa. Yrittäjämäisiä piirteitä voidaan tuoda esille sekä tunnistaa jo peruskoulun aikana yrittäjyyskasvatuksen avulla. Yrittäjyyskasvatuksella tuetaan koulupolun läpi nuoren sisäisen yrittäjyyden kehittymistä. Sisäisellä yrittäjyydellä tarkoitetaan muun muassa ihmisen aloitteellisuutta, sinnikkyyttä, yhteistyökykyisyyttä ja luovuutta. Yrittäjyyskasvatuksella tuetaan erityisesti omien vahvuuksien löytämistä. Omien vahvuuksien löytäminen auttaa oman urapolun hahmottamisessa ja kannustaa nuoria myös yrittäjäpolun ottamiseen.

Yrittäjyyskasvatuksen ei ole kuitenkaan tarkoitus tehdä kaikista nuorista yrittäjiä vaan tukea nuoria itseohjautuviksi, luoviksi, oma-aloitteisiksi ja yhteistyökykyisiksi kansalaisiksi.

Eläkejärjestelmä uusitaan

Suomalaisten elinikä on pidentynyt ja samalla eläkkeellä oloaika on kasvanut. Suomalaiseen eläkejärjestelmään on tehtävä muutoksia, jotta eläkejärjestelmästä saataisiin kestävä ja se olisi nuorempien sukupolvien saavutettavissa. Tämän vuoksi eläkemaksujen korottamisella on selkeä tarve. Eläkemaksuja on nostettava välittömästi, jotta suuret ikäluokat ehtivät osallistumaan eläkejärjestelmämme kestävyuden varmistamiseen. Eläkemaksujen korotus on kohdennettava yli 53-vuotiaiden työntekijämaksuihin, ei työnantajamaksuihin. Tällä varmistettaisiin, että eläkeikää lähestyvät sekä maksaisivat ja kerryttäisivät omaa eläkettään nykyistä suuremmin, ilman että heidän työllistyminen vaikeutuisi.

Eläke kertyy jatkossakin täysi-ikäisenä tehdystä työstä. Eläkemaksuja ei tule asettaa alle 18-vuotiaan tekemälle työlle, sillä se vaikeuttaisi nuorten kesätöiden saamista. Eläkettä kertyy eri elämänvaiheissa eriarvoisesti, tätä tulisi arvostaa ja eläkekertymiä tarkentaa. Nykyisin asevelvollisuus ei kerrytä eläkettä, mutta jatkossa sen tulisi kerryttää eläkettä. Perheiden yksilöllisiä päätöksiä tulee arvostaa, joten kotihoidontuen saajien eläkekertymän tulisi olla nykyistä suurempi.

Keskustanuoret eivät näe tarvetta eläkekatolle, eli eläkkeen euromääräiselle maksurajalle. Eläkekaton asettaminen heikentäisi eläkejärjestelmämme uskottavuutta. Verotuksemme huomioi suuria eläkkeitä tehokkaasti, ja poistaa tarpeen eläkekaton asettamisesta.

Eläkkeiden suuruus on ollut aiemmin sidottu palkkaindeksiin. Nykyisillään eläkkeet seuraavat 20 prosentin osuudelta palkkakehitystä ja loput 80 prosenttia on sidottu kuluttajahintaindeksiin. Eri etuisuuksien tarkoituksena on taata etuisuuksien saajien maksukyky ja tämän vuoksi kuluttajahintaindeksiä on käytetty muiden etuuksien tarkistamiseen. Eläkejärjestelmän vakuutusperusteisuudesta huolimatta, Keskustanuoret esittävät järjestelyjen yhtenäistämistä sitomalla eläkkeet kokonaan kuluttajahintaindeksiin. Eläke ei ole palkkio tehdystä työstä, vaan turva vanhuuteen.

Elinaikakerroin on otettava keinoksi pysyvästi. Elinaikakerroimen tarkoituksena on rajoittaa elinajan pitenemisestä johtuvaa eläkekustannusten kasvua ja kannustaa jatkamaan töissä pidempään. Keskustanuoret näkevät, että eläkeikärajoina tulisi määritellä niin eläkeiän alaraja kuin yläraja. Lisäksi on luotava tavoitteellinen eläkeikä, jonka saavuttamiseen houkuttelee riittävä kannustinkerroin.

Kataisen hallitus jäädytti vuoden 2015 indeksikorotukset ja Stubbin hallitus kikkaili näennäisesti indeksijäädytyksen vaikutukset verohelpotuksien verhoon. Tästä verohelpotuksesta hyötävät ainoastaan yli 1100 euroa ja alle 2200 euroa kuussa eläkkeettä saavat. Näin ollen pieneläkeläiset ovat tämän järjestelyn suurimmat kärsijät. Tästä johtuen Keskustanuoret esittävät takuueläkkeeseen noin 50 euron suuruista korotusta, joka huomioisi kaikkein pienempiä eläkkeitä saavien menetyksen.

Työeläkevakuuttajat ja työeläkevakuutuskassat tulee jatkossakin säilyttää erillisinä. Erikokoiset kassat takaavat eläkejärjestelmän kestävyyttä lisäämällä kilpailua ja hajauttamalla valtaa ja vastuuta. Samalla ne tasoittavat riskiä. Samalla kassojen yhteisvastuu toisistaan turvaa yksilön

eläkkeen. Kassoilla on oltava kiinnostusta sijoittaa Suomeen ja sen osalta Keskustanuoret esittävät kasvurahastoa, Keskustan mallin mukaisesti. Valtion hankkeita ja suomalaisen elinkeinoelämän heittymistä ajavan rahaston tulee tarjota riittävät houkuttimet sijoittamiseen.

Lähidemokratia 2.0

Päätöksentekoa ja palveluntuotantoa on helpotettava ja byrokratian kahleista on päästävä irti. Näennäisdemokratia, jossa paikallisvaalien äänestysaktiivisuus on nipin napin 50 %, ei ole mitään demokratiaa vaan harvainvaltaa. Kylästä tai kaupunginosasta valtuustosaliiin on liian pitkä matka. Olemme vieraannuttaneet kansalaiset yhteisistä asioista ja luoneet monimutkaisen julkisen sektorin toimintakulttuurin, jota ei tunnu enää ohjaavan kukaan tai mikään. Mikäli haluamme, että asukkaat ovat kiinnostuneita elinympäristöstään, pitävät siitä huolta ja toimivat vastuullisella tavalla, tarvitsemme todellista demokratiaa ja todellista kansalaisten valtaa, joka kiinnittää ihmiset osaksi yhteiskuntaa. Ehdotamme tietotekniikan lisäämistä jokaisen kunnan ja maakunnan vaikuttamisväyliin. Äänestäminen, aloitteiden jättäminen ja kokousten seuraaminen on oltava mahdollista jokaiselle kiinnostuneelle verkon kautta.

Jatkossakin tarvitaan kasvokkain kohtaamista ja kunnat voivat sen mahdollistaa julkisten tilojen tarjonnalla. Lähikirjastot, nuorisotilat, kylätalot tai vaikkapa mahdollisuudet kaupunkiviljelyyn kunnan joutomailla, ovat yhteisöllisyyden rakentumisen areenoita ja mielekästä elämää rakentavia paikkoja. Kunnan- ja kaupunginosien asukkaiden yhteistyötä varten tarvitaan ainakin isoimmissa kaupungeissa myös kunnassa tunnustettuja toimielimiä, esimerkiksi aluejohtokuntia tai kaupunginosalautakuntia, joille myös osoitetaan taloudelliset resurssit. Kyläyhdistyksiä ja vastaavaa kolmannen sektorin toimijoita on tuettava paikallisen aktiivisuuden vahvistamiseksi. Näiden lähidemokratian muotojen tulee nauttia sekä asukkaiden itsensä että kunnan luottamusta.

Kuntalaisten on koettava, että heidän näkemyksellään on merkitystä kunnallisessa päätöksenteossa ja palvelujen tuotannossa. Kuntalaiset tulee nähdä tiedontuottajina ja kokemustieto on integroitava kunnan johtamisjärjestelmään. Tulevaisuuden kunnat ovat hyvin johdettuja ja päätöksenteon tukena käytetään laadukkaita ja todellisuutta mahdollisimman luotettavasti kuvaavia indikaattoreita. Tietoa osataan ja halutaan siis käyttää.

Äänestysikäraja tulee laskea 16 ikävuoteen pitkällä tähtäimellä. Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi ja demokratiakasvatuksen näkökulmassa on oleellista että nuoret pääsevät aikaisemmin vaikuttamaan ja antamaan äänensä vaalien välityksellä. Näin nuoria oleellisesti kiinnostavat aiheet myös nousevat vaalikeskusteluihin. Ensimmäisessä vaiheessa äänestysikärajaa tulee laskea kuntavaaleissa, pidemmällä tähtäimellä kaikissa.

Valtion hallinto

Sosiaali- ja terveystalouden uudistus muuttaa suomalaista kuntakenttää ennennäkemättömällä tavalla. Se voi johtaa kuntaliitoksiin, mutta kuntaliitokset eivät ole itseisarvo. Keskustanuorille itseisarvo on kansalaisten perustarpeista huolehtiminen sekä demokratian toteutuminen. Kansalaisten osallisuusmahdollisuuksien lisäämiseksi ja toimivan edustuksellisen demokratian toteuttamiseksi ehdotamme lähikuntareformia.

Lähikuntareformissa osa kuntien tehtävistä siirretään suunnilleen maakuntatasoiselle toimijalle ja ihmisten jokapäiväisessä elämässä välttämättömät palvelut sekä asukkaiden hyvinvointiin ja alueen elinvoimaan liittyvät tehtävät jäävät edelleen peruskuntiin. Käytännössä lähikuntien tulee voida huolehtia lasten päivähoidosta, peruskoulutuksesta, liikunta- ja kulttuuripalveluista sekä kunnan teknisentoimen tehtävistä. Lähikunnissa toimivat valtuutetut tunnetaan kasvoilta, kynnys ottaa heihin yhteyttä on matala ja asukkaiden ääni kanavoituu aidosti päätöksentekoon.

Lähikuntareformi vaati toteutuakseen myös valtion aluehallinnon uudelleen järjestämisen. Haluamme lähentää kansalaisia kauaksi karanneeseen aluehallintoon sekä saattaa alueellisia viranomais- ja kehittämispalveluja yhteen. Uskomme, että yksinkertaisemmalla hallinnolla saadaan aikaan säästöjä ja sujuvuutta.

Kansalaisia vieraannuttavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristövirastot sekä aluehallintovirastot tulee yhdistää alueellisten maakuntaliittojen kanssa ja muodostaa yksi yhteinen maakuntaviranomainen, jonka vastuulla ovat niin EU:n aluekehittämisen tehtävät kuin sosiaali- ja terveyspalvelujen, 2.asteen koulutuksen järjestäminen sekä maankäyttöön liittyvät kysymykset. Näiden asioiden valmistelu vaatii laaja-alaista katsontakantaa sekä erityisalojen tuntemusta, jota pienen organisaation ei ole mahdollista tuottaa. Maakuntahallintoon valittaisiin myös demokraattisella vaalilla maakuntavaltuutetut.

Keskustanuoret pitää keskeisenä, että tulevilla hallituskaudella toteutetaan valtionhallinnon tietojärjestelmien kokonaisuudistus ja samalla tarkastellaan, onko tietosuojan rajat nykyisellään kohtuuttoman tiukat. Lähtökohdaksi on oltava se, ettei viranomainen kerran tietoa asiakkaalta kysytyään, tarvitse sitä enää toistamiseen pyytää. Keinot ovat löydettävissä - täytyy olla vain tahtoa toteuttaa uudistus ja velvoittaa viranomaiset yhteistyöhön toimivan mallin löytymiseksi.

SOTE-uudistus

Sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamisen keskiössä on oltava palvelujen saatavuus ja saavutettavuus, lähellä ja sujuvasti. Uudenlaiset palveluntuotantomuodot, kuten pyörien päällä liikkuvat palvelut sekä verkosta saatavat erilaiset terveyspalvelut ajanvarauksineen ja valvontarannekkeineen tuovat lisää turvaa ja helppoutta ihmisten arkeen.

Lähipalveluiden järjestämisessä on priorisoitava erityisesti henkilöt, joille liikkuminen on vaikeaa, kuten vanhuksat ja lapsiperheet. On kehitettävä malleja, esimerkiksi Mallu-auto, joilla nämä tärkeimmät palvelut tarjotaan. Palvelujen saatavuus voi olla suurempi este kuin saavutettavuus. Nykyinen terveydenhuoltojärjestelmämme antaa sairauksien pitkittyä ja sosiaalisten ongelmien kärjistyä liian pitkälle. On keskityttävä hoitamaan myös syitä, ei vain seurauksia. Perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon lähtökohdan on oltava ihmisen kokonaisvaltainen huomioiminen.

Keskustanuoret ehdottaa laajempaa näkemystä sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Pelkistä terveysasemista on siirryttävä hyvinvointiasemiin tai vastaaviin yksikköihin. Hyvinvointiasemien sijaitsisivat kunnissa ja kunnanosissa ja niissä tarjottaisiin perusterveydenhuollon, sosiaalitoimen sekä yksityisen ja kolmannen sektorin toimintoja saman katon alla. Yhteistyö toimii saumattomasti - myös tietojärjestelmien osalta.

Keskustanuoret eivät kannata työterveyshuoltojärjestelmän purkamista, koska se edustaa nykyisellään terveydenhuoltojärjestelmämme hyvin toimivaa osaa. Pidämme hyvänä, että erityisesti perusterveydenhuollon puolella otettaisiin oppia työterveyshuoltojen sujuvista käytännöistä.

Keskustanuoret haluaa muuttaa yhteiskuntamme ja perinteisen terveyden- ja sairaanhoitojärjestelmän ajattelumalleja. Konkreettisenä esimerkkinä tarjoamme hyvinvointireseptiä, joiden käyttöä voisi rahoittaa esimerkiksi palvelusetelien kautta. Hyvinvointireseptin idea on, että lääkäri voisi kirjoittaa eräänlaisen reseptin tai lähetteen esimerkiksi liikuntapalveluihin, kansalaisopiston tai järjestöjen kurseille tai vaikka nuorisohjaajan luokse osittain ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä. Sosiaaliset syyt, kuten yksinäisyys tai ongelmat elämänhallinnassa eivät parane pelkästään lääkärinvastaanotolla. Tarvitaan kokonaisen yhteisön tukea ja välittämistä.

Kuntien perinteisestä sote-politiikasta tulee sairauksien ehkäisyä ajavaa hyvinvointipolitiikkaa. Sote-uudistuksen yhteydessä on huolehdittava, että hyvinvointipolitiikkansa toimeenpanossa onnistuneet kunnat saavat tästä kompensaaion.

Venäjän naapurina epävarmoina aikoina

Keskustanuorten mielestä Suomen on harjoitettava aktiivista, vakautta ja rauhaa edistävää ulkopolitiikka. Suomen linjan on oltava ankuroitu ymmärrykseen Suomen kansainvälisestä asemasta ja maailman muuttumisesta. Maailman murroksien tunteminen antaa edellytykset vetää tässä ajassa uskottavaa ja aktiivista ulkopolitiikka.

Suomen ja Venäjän väliset suhteet ovat perustuneet vilkkaisiin talous- ja kauppasuhteisiin, ihmisten välisen arkisen kanssakäymisen edistämiseen ja mutkattomiin kahdenvälisiin suhteisiin. Ne ovat tuoneet molemmille maille paljon hyvää. Rajanaapureiden välillä on jatkossakin sadoittain yhteistyötä vaativia käytännön asioita. Yksi käytännön keino edistää kansalaisten kohtaamista on lisätä EU-maiden ja Venäjän välistä opiskelija- ja nuorisovaihtoa sekä tukea Venäjän kansalaisyhteiskuntaa. Samalla Suomi suojaa oman tonttinsa kaikenlaista kielteistä vaikuttamista vastaan. Kanssakäymisen perusta on omista arvoista kiinnipitäminen.

Venäjä ei tällä hetkellä muodosta välitöntä uhkaa Suomelle. Ukrainan tapahtumat ja Venäjän sisäinen epädemokraattinen kehitys ovat tuomittavia. Suomen ja Venäjän välinen suhde ei muodostu umpiossa, vaan myös kansainvälinen tilanne heijastuu siihen. Venäjän vakaa kehitys ja sitoutuminen kansainvälisiin järjestöihin ja sopimuksiin on Suomen kansallinen etu. Tätä Suomi voi osaltaan edistää ylläpitämällä vuoropuhelua vaikeissakin oloissa. Emme hyväksy voimatoimien käyttöä. Ajankohtaisessa kriisissä Suomi toimii yhdessä muiden EU-maiden kanssa, oman äänen yhteisestä linjasta päätettäessä.

Kohti tiiviimpää puolustusyhteistyötä ja yleistä kansalaispalvelusta

Suomen turvallisuuspolitiikan tärkeimpänä tavoitteena on rauhan säilyminen, vakaus lähialueilla sekä itsemääräämisoikeuden takaaminen. Oman vahvan puolustuskyvyn ylläpitämisen lisäksi kansainvälisellä yhteistyöllä on merkittävä rooli tavoitteiden saavuttamisessa.

Keskustanuoret kannattavat Suomen ja Ruotsin puolustusliiton solmimista. Suomen ja Ruotsin puolustusliitto toisi vakautta lähiympäristöönsä, eikä olisi uhka kenellekään. Puolustusliitto välittäisi viestiä, että Suomi ja Ruotsi puolustavat omaa aluettaan, mutta eivät halua olla syventämässä vastakkainasettelua Euroopassa. Tätä kohti edetään tiivistämällä rauhan ajan puolustuskumppanuutta kaikin tavoin esimerkiksi yhteishankinnoin, yhteisillä harjoituksilla ja tiiviillä yhteistoiminnalla kansainvälisissä operaatioissa. Lisäksi Suomi on NATO:n aktiivinen kumppanimaa. EU-jäsenyys on myös turvallisuuspoliittinen valinta.

Suomen puolustuksen perustana on laaja kokonaisturvallisuus. Sen keskeinen osa on yleinen asevelvollisuus. Asevelvollisuutta tulee kehittää hyödyttämään sekä yhteiskuntaa että suorittajiaan yhä enemmän myös rauhan aikana. Koko ikäluokkaa koskettava kutsuntavelvollisuus vastaisi näihin haasteisiin. Pitkällä aikavälillä tavoitteenamme on sekä miehiä että naisia koskettava kansalaispalvelusvelvollisuus.

Koko ikäluokan kattavissa kutsunnoissa olisi kaikille terveystarkastus sekä kerrottaisiin Suomen puolustusvoimista ja kriisinhallintatehtävistä. Tilaisuudessa käytäisiin läpi myös kansalaispalveluksen muotoja, tulevia opintoja, työelämää sekä perheen perustamiseen liittyviä kysymyksiä.

Kansalaispalveluksella varauduttaisiin sotilaallisen puolustuksen lisäksi myös huoltovarmuuden ylläpitämiseen esimerkiksi erilaisten ympäristökatastrofien tai muiden poikkeustilanteiden sattuessa. Kaikille yhteinen kansalaispalvelus tarjoaisi koko väestölle taitoja, jotka auttavat poikkeustilanteissa selviämässä. Aseellista palvelusta suorittamaan valikoituisivat ne, jotka siihen sukupuolesta riippumatta olisivat motivoituneimpia ja parhaiten soveltuisivat. Palveluksen vähimmäiskesto voidaan lyhentää, kun suorittajien määrä kasvaa nykyisestä suorittajamäärästä.

Kyberturvallisuus on muodostumassa äärimmäisen merkittäväksi tekijäksi. Tulevaisuuden uhkana on sähköisessä muodossa olevan tiedon turvallisuus ja sen joutuminen vääriin käsiin sekä sähköisesti toimivan infrastruktuurin turvaaminen. Suomen on turvallisuuspolitiikassaan varauduttava myös tämän kaltaisten uhkien torjumiseen. Sekä kansalaisten oikeusturvan kannalta että maamme taloudellisena ja turvallisuuspoliittisena etuna on turvata tietoverkkojen yksityisyys urkinnan sijaan.

Vakautta ja kestävä kehitystä arktisella alueella

Lähitulevaisuudessa arktisen alueen merkitys korostuu ilmastonmuutoksen ja Koillisväylän aukeamisen takia. Tulevaisuudessa arktisella alueella on yhä enemmän intressejä suurvalloilla, kuten Venäjällä, Kiinalla ja Yhdysvalloilla. Uhkana saattavat olla suurvaltojen kiistat Jäämerellä. Suomella ei ole rantaviivaa Jäämerellä, eikä siten tarvetta olla siellä sotilaallisena toimijana. Sen sijaan Suomen rooli on olla neuvottelijana sekä edistää yhteistyövaraista valtioiden kanssakäymistä alueella.

Arktisen alueen elinkeinoelämä tulee myös kehittymään, joten alueella liikkuvien turvallisuuden ja ympäristön kestävyuden takaaminen ajankohtaistuu. On varauduttava arktisella alueella tapahtuviin onnettomuuksiin. Öljynporaus ja muu alueella harjoitettava toiminta on erittäin riskialtista. Arktisella alueella näemme mahdollisuuksia Suomen ja Venäjän yhteistyölle esimerkiksi luonnonsuojelussa. Pohjoismaiden yhteistyö korostuu arktisen alueen vakauden ylläpitämisessä.

Globaalisti kestävä kehityksen ja ihmisoikeuksien puolella

Kehityspolitiikassa Suomi keskittyy pienenä mutta aktiivisena toimijana erityisesti niihin asioihin, joissa voimme tuoda lisäarvoa kansainväliseen kehitysyhteistyöhön. Hyvän hallinnon periaatteet, sananvapauden ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen ovat suomalaisen kehityspolitiikan keskiössä. Niiden lisäksi nostamme kärkeeseen naisten aseman edistämisen ja ruokaturvan.

Naisten heikko asema on monien kehittyviä maita piinaavien ongelmien taustalla. Vahvistamalla naisten oikeuksia ja yhteiskunnallista asemaa vähennämme tulevaisuudessa maailmanlaajuista epätasa-arvoa ja turvaamme vakautta. Naisille suunnattu koulutus, pienlainat ja sosiaalipalvelut parantavat naisten asemaa, joka hillitsee myös väestönkasvua.

Kehitysyhteistyön piirissä olevissa valtioissa valtaosa väestöstä työskentelee alkutuotannossa, usein pienviljelijöinä. Samoissa maissa asuu myös suurin osa maailman nälkää näkevistä samalla kun väestönkasvu juuri näillä alueilla on nopeaa. Haastavien ympäristöolojen, kehittymättömien viljelymenetelmien ja epävakaiden poliittisten olojen vuoksi ruokavarmuus on hyvin haavoittuva. Meidän on uskallettava olla kansanliike, joka vaatii maailmanlaajuisesti nälänhädän poistamista ja ruokaturvan takausta jokaiselle. Kansainvälisen yhteisön on huolehdittava, etteivät maakaupat polje kohdevaltioiden kansalaisten ihmisoikeuksia.